

﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ خَرَجَ مِنَ الْمَنْزِلِ: «بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَزَلَ أَوْ نُضِلَّ أَوْ نُظْلَمَ أَوْ نُجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا»

Değerli Müminler!

Cenâb-ı Allah (c.c.) bir ayette “**Kim Allah’a tevekkül ederse O, ona yeter.**”¹ bir başka ayette de “**...Müminler ancak Allah’a dayansınlar.**”² buyurmaktadır.

Tevekkül sözlükte; “güvenmek, vekil tayin etmek, dayanmak, bel bağlamak, havale etmek” manalarına gelmektedir. Dinî terim olarak da her türlü tedbiri alıp, gerekli bütün çabayı gösterdikten sonra işin sonucunu Allah’ın takdirine bırakmaktır. Her insanın tevekkülü, o kişinin kendi imanının gücüne göredir. İmanı tam olan insanın tevekkülü de tam olur.

Tevekkül, üzerinde sıkça tartışılan ve kimi zaman yanlış anlaşılan bir konudur. Herhangi bir konuda elini kolunu bağlayıp Allah’tan bir şeyler beklemek tevekkül değil, tembelliktir. Tevekkül ile tembellik arasında ince bir çizgi vardır. Bunları birbirinden iyi ayırt etmek gerekir.

Bir keresinde bir sahâbî Peygamber Efendimiz

ﷺ’e sormuş: “(Devemi) bağlayıp da mı Allah’a tevekkül edeyim yoksa onu salıverip mi Allah’a tevekkül edeyim?” Peygamberimiz

ﷺ ise: “**Önce deveni bağla, ondan sonra Allah’a tevekkül et!**”³ buyurmuştur. Hz.

Ömer (r.a.) da boşta gezen bir gruba: “Siz necisiniz?” diye sorunca onlar da: “Biz mütevekkilleriz.” demişler. Bunun üzerine Hz.

Ömer (r.a.): “**Hayır, siz mütevekkil değil, müttekilsiniz (yani tembel olup**

başkalarının hesabına yaşayan kişilersiniz). Mütevekkil, tohumu ektikten sonra Allah’a tevekkül edendir.”⁴

buyurarak tevekkülden ne anlaşılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Muhterem Müminler!

Mümin, tevekkül edeceği zaman; malına, nefesine, bilgisine, birilerine ya da aldığı tedbirlere değil Allah’a güvenir. Nefsine güvenen kişi bir işi başardığında bunu kendisinden ya da aldığı tedbirden bilir. Bu da insanın kendini ya da sebepleri putlaştırmasına yol açabilir.

Tevekkülsüzlük insanı ihtiras, korku, karamsarlık, çaresizlik, stres, bunalım ve depresyonlara iterken, gerçek anlamda tevekkül ise insanı onurlu, olgun, asil, sabırlı, dayanıklı ve emin kılar. Yaşadığımız acıların bizleri karamsarlığa çekmesine, gelecekle ilgili endişelerin bizi tedirgin etmesine engel olan şey tevekkül inancıdır.

Tevekkül, iman boyutu olan ve insanın bütün amellerini, emellerini kapsayan bir inançtır. Allah’a iman eden ve Onun yardımının daima müminlerle beraber olduğuna inanan insanı karşılaştığı zorluklar, gündelik sıkıntılar, ticaretin kesada uğraması vs. durduramaz, yolundan alıkoyamaz.

Değerli Kardeşlerim!

İnsan, tevekkül sayesinde dünya hayatına bakış açısını düzeltir, hayatı doğru okur. Hayatı doğru okumayan ve anlamayan insan, dünya sıkıntılarını bunalım ve buhrana dönüştürür, depresyonlara girer. Böyle bir durum da insanın hayatını eziyete dönüştürür. Allah’a güvenmek ve işlerin akıbetini ona havale etmek insana inanılmaz derecede bir huzur ve pozitif enerji veren önemli bir inançtır. Çünkü insan, herhangi bir konuda bütün imkânlarını seferber etse bile bazı noktalarda eksik veya yetersiz kalabilir. Ya da bütün sebepleri işlediği hâlde sonuç başarısız olabilir. İşte tevekkül bu gibi durumlarda da insanı psikolojik olarak rahatlatır.

Hutbemizi Peygamberimiz ﷺ’in evden çıkarken okunmasını tavsiye ettiği şu dua ile bitirelim: “**Allah’ın adıyla (çıkiyorum). Allah’a tevekkül ettim. Allah’ım! Ayağımın kaymasından, şaşkırmaktan, zulmetmekten, zulme uğramaktan, cahillik etmekten veya bana cahillik edilmesinden sana sığınırım.**”⁵

Amin

¹ Talâk suresi, 65:3

² İbrâhîm suresi, 14:11

³ Tirmizî, Kıyame, 60

⁴ İbn Ebi’d-Dunyâ: Kitâb Et-Tevekkül (1987), s. 45, H.No: 10. Râvîleri güvenilirdir; Ayrıca bkz. Beyhakî: Şu’abu’l-îmân (2003), 2/429 tâlîken

⁵ Tirmizî, Deavât, 35